ƏMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNİN ƏSASLARI

Dərslik

Az2

Elmi redaktor:
hüquq elmləri doktoru, professor **Kamil Səlimov**

MÜƏLLİFLƏR KOLLEKTİVİ:

h.e.d., prof. Kamil Səlimov *(X, XI,XII fəsil);* **Şahin Hüseynov** *(I fəsil, § 1, 2, 3, 4, IV fəsil, § 1, 2, 3, 4, V fəsil, § 1, 2, 5, VI fəsil, § 1, 3, 4; XIII və XIV fəsillər M.Usubovla birlikdə);* **h.e.n., Mütəllim Usubov** *(VII fəsil, § 3, 4, 5; XIII və XIV fəsillər Ş. Hüseynovla birlikdə);* **h.e.n., dosent Bəxtiyar Əliyev** *(IV fəsil § 3, 4, V fəsil § 2, VI fəsil § 1, 2);* **h.e.n., dosent Xanlar Bayramzadə** *(VII, VIII fəsil);* **i.e.n. Mirəli Kazımov** *(II fəsil, § 1, 2, 3);* **Allahverdi Mahmudov** *(XII fəsil)*

Elmi rəyçilər: hüquq elmləri doktoru,
professor **Cavanşir Süleymanov**
hüquq elmləri doktoru,
professor **Mirağa Cəfərquliyev**

Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin əsasları ***(Dərs vəsaiti).***
Bakı, Qanun, 2010, 412 s.

Dərs vəsaiti uzun müddət hüquq-mühafizə orqanlarında əməliyyat-axtarış aparatlarında qulluq etmiş və bu orqanların ali təhsil müəssisələrində elmi-pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan mütəxəssislər tərəfindən hazırlanmış və ona əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin məxfi olmayan müasir bilikləri əks etdirən əsas müddəaları daxil edilmişdir.

Dərs vəsaitində Azərbaycan Respublikasının ƏAF sahəsində qanunvericilik aktlarından, müasir əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin yaranması və inkişafında əvəzedilməz əməyi olan alimlərin elmi-nəzəri və təcrübi səciyyəli təhqiqat materiallarından istifadə olunmuşdur.

Dərs vəsaiti ali hüquq təhsili müəssisələrinin tələbə və müdavimləri, dinləyiciləri, Azərbaycan Respublikasının hüquq-mühafizə və xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları və cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində fəaliyyət göstərən digər dövlət orqanlarının işçiləri üçün hazırlanmışdır.

ISBN 978-9952-26-096-0

© Qanun, 2010
© K.Səlimov

M Ü N D Ə R İ C A T:

Ön söz 7

I Bölmə.
ƏMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNİN ÖYRƏNİLMƏSİNƏ GİRİŞ

I Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin qısa tarixi başlanğıcı, mahiyyəti, məzmunu 13

§ 1. Əməliyyat-axtarış, kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyətinin qısa tarixi başlanğıcları 13

§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin ilkin vəziyyəti, sosial rolu və digər qovuşuq fəaliyyət növləri ilə qarşılıqlı münasibəti 20

§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin məqsədləri, vəzifələri və funksiyaları 33

II Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin prinsipləri 37

§ 1. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti anlayışı və onun prinsiplər sistemi 37

§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti prinsiplərinin məzmunu 41

§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin mənəvi-əxlaqi prinsipləri 50

III Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin mənəvi əsasları 58

§ 1. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin əxlaqi əsaslarının təşəkkülü 58

§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin əxlaqi məzmunu 62

§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətində mənəvi-əxlaqi münasibətlər 73

IV Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və onun metodologiyası 79

§ 1. Vahid əməliyyat-axtarış nəzəriyyəsinin yaranması və inkişafı 79

§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəzəriyyəsinin predmeti 85

§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin problemlərinin elmi tədqiqinin metodologiyası 99

§ 4. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti tədris kursunun predmeti və sistemi 112

V Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti nəzəriyyəsinin elmlər, tədris fənləri sistemində yeri 121
§ 1. Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi, kriminalistika və əməliyyat-axtarış fəaliyyəti 121
§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və cinayət hüququ 127
§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və cinayət prosesi 145
§ 4. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və kriminologiya 148
§ 5. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və digər elmlər 155

II Bölmə. ƏMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNİN HÜQUQİ TƏNZİMLƏNMƏSİ

VI Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsinin əsasları 168
§ 1. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətində ictimai münasibətlərin tənzimlənməsinin hüquqi mənbələrinin ümumi səciyyəsi 168
§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin hüquqi nizamlanması anlayışı, onun hədləri və səviyyələri 172
§ 3. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin hüquqi əsasları 181
§ 4. Əməliyyat-axtarış qanunvericiliyinin formalaşması 189

VII Fəsil. Azərbaycan Respublikasının "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunu 193
§ 1. Qüvvədə olan "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunun ümumi səciyyəsi və quruluşu 193
§ 2. "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunun zamana görə qüvvəsi 202
§ 3. "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunun məkana görə qüvvəsi 207
§ 4. "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunun şəxslərin dairəsinə görə qüvvəsi və onun növləri 213
§ 5. "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" Qanunun təfsiri və növləri 225

III Bölmə. ƏMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNƏ NƏZARƏT

VIII Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətini yoxlayan və ona nəzarəti həyata keçirən subyektlər 236
§ 1. Nəzarət və yoxlamanın əməliyyat-axtarış fəaliyyətində mahiyyəti 236

§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətini yoxlayan və ona nəzarəti həyata keçirən subyektlərin təsnifatı 238

IX Fəsil. Məhkəmə nəzarətinin həyata keçirilməsi 244
§ 1. Əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi məsələlərinə dair müraciətlərə məhkəmədə baxılma qaydası 244
§ 2. Məhkəmə nəzarəti haqqında işlərə yenidən baxılması 254

IV Bölmə.
ƏMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNİN PSİXOLOJİ TƏMİNATI

X Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətində psixologiyanın imkanları 257
§ 1. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və psixologiya 257
§ 2. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətində informasiya əldə edilməsinin əsasını təşkil edən psixoloji aspektlər 261

XI Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətində informasiya əldə edilməsinin üsul və vasitələrinin psixoloji əsasları 273
§ 1. Əməliyyat məlumatlarının alınmasının psixoloji üsulları 273
§ 2. Əməliyyat-axtarış orqanlarını maraqlandıran məlumatların alınmasının metodikası 285

XII Fəsil. Əməliyyat baxımından maraq doğuran şəxslərin sorğusunun psixoloji aspektləri 289
§ 1. Əməliyyat sorğusu və onun hüquqi, psixoloji və etik məzmunu 289
§ 2. Əməliyyat sorğusunun psixoloji və taktiki üsulları 291
§ 3. Sorğunun mərhələləri və onların psixoloji xüsusiyyətləri 297

V Bölmə.
SSMƏLİYYAT-AXTARIŞ TƏDBİRLƏRİNİN ANLAYIŞI VƏ MƏZMUNU, ONLARIN KEÇİRİLMƏSİ ÜÇÜN SƏBƏB, ƏSAS VƏ ŞƏRTLƏR

XIII Fəsil. Əməliyyat-axtarış tədbirlərinin anlayışı və məzmunu 303
§ 1. Əməliyyat-axtarış tədbirlərinin anlayışı və onların növləri 303
§ 2. Vətəndaşların konstitusion hüquqlarını məhdudlaşdırmayan əməliyyat-axtarış tədbirləri 309

§ 3. Vətəndaşların konstitusion hüquqlarını məhdudlaşdıran əməliyyat-axtarış tədbirləri 316

XIV Fəsil. Əməliyyat-axtarış tədbirlərinin keçirilməsi üçün səbəb, əsas və şərtlər **324**
§ 1. Əməliyyat-axtarış tədbirlərinin keçirilməsinin səbəb və əsasları 324
§ 2. Əməliyyat-axtarış tədbirinin keçirilməsi şərtləri 331

VI Bölmə. SSMƏLİYYAT-AXTARIŞ FƏALİYYƏTİNİN NƏTİCƏLƏRİNİN İSTİFADƏ EDİLMƏSİ

XV Fəsil. Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti ilə əldə edilmiş nəticələrin realizə olunması **339**

Əlavə 1. Əməliyyat-axtarış fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi aktların və beynəlxalq sənədlərin siyahısı **363**

Əlavə 2. Müdavim, dinləyici və ali məktəb tələbələrinə tövsiyə olunan ədəbiyyatların (monoqrafiyalar, dərsliklər, dərs vəsaitləri və elmi məqalələr) siyahısı **386**

Kitabda istifadə olunmuş ixtisarlar **402**

İstifadə olunmuş ədəbiyyat **403**